

Prilikom devete Skupštine EULEX sudija, održane u Peći

11. marta 2010

Skupština u sastavu od sledećih sudija:

Maria Giuliana Civinini, Predsednica Skupštine EULEX sudija; Gerrit-Marc Sprenger, Anna Bednarek, Arkadiusz Sedek, Charles Smith, Gabriele Gaube, Emilio Gatti, Esma Erterzi, Francesco Florit, Guy Van Craen, Harri Katara, Klaus Jung, Klaus Huner, Johanna Schokkenbroek, Laura Plesa, Nikolay Entchev, Piero Leanza, Richard Winkelhofer, Rositza Buzova, Torsten Koschinka, Verginia Micheva-Ruseva, Vitor Pardal, Vladimir Kanev.

Usvaja PREDLOG

O prihvatanju opšte prakse da će EULEX sudije potpisivati svaku odluku koju donesu , uključujući i izreke presuda: *odobreno sa 22 glasa za i 1 uzdržanim.*

ANEKS: Studija rada o potpisu sudskih odluka

Maria Giuliana Civinini
Predsednica Skupštine EULEX sudija

Potpis presude u krivičnim predmetima doprinos

1. Zakonski uslovi

Član 395. stav 2 Zakona Kosova o krivičnom postupku (ZKKP):

“presudu potpisuju predsedavajući sudija i zapisničar. Kada je sudsko veće sastavljeno od dve sudije i tri sudije porotnika drugi sudija sudskog veća takođe potpisuje presudu”.

Član 420. stav 3 ZKKP:

“odluku drugostepenog suda potpisuju sve sudije u veću, osim odluke donete prema članu 421. i 422. ovog zakona. Svaki član veća može da dostavi odvojeno ili saglasno mišljenje o pravnim i činjeničnim pitanjima u vezi žalbe i takvo mišljenje biće priloženo uz glavnu odluku”.

Član 430. stav 3 ZKKP:

“presudu Vrhovnog suda potpisuju sve sudije u veću. Svaki član veća može da dostavi odvojeno ili saglasno mišljenje o pravnim i činjeničnim pitanjima u vezi žalbe i takvo mišljenje biće priloženo uz presudu”.

2. Pitanje

1. Kako izgleda, prema gore pomenutim odredbama postoje različita pravila vezana za potpisivanje presuda i rešenja (odluke kojima se ukida faza u postupku) od strane sudija u skladu sa različitim instancama.

- u prvoj instanci samo predsedavajući sudija (drugi profesionalni sudija u slučaju kada je veće sastavljeno od pet sudija),
- u drugoj i trećoj instanci sve sudije veća.

Ovo važi samo za presude a ne za zapisnike sa većanja, za koje član 122. ZKKP ne sadrži nikakvu odredbu.

U različitim pravnim odredbama nije naznačeno da li se ta pravila odnose samo na izreku presude ili na pisanu presudu ili na obe.

2. U sudovima na Kosovu u kojima rade EULEX sudije utvrđene su različite prakse:

- u Mitrovici (vidi doprinos sudije Karpati) samo predsedavajući sudija potpisuje i izreku presude i pisanu presudu;
- u Peći i izreku presude i pisanu presudu potpisuje samo predsedavajući sudija osim ako je drugi EULEX sudija sudija izvestilac, tada obe sudije potpisuju oba dokumenta (vidi doprinos sudije Gallo);
- u Prištini izreku presude potpisuje samo predsedavajući sudija a pisanu presudu sve sudije (vidi doprinos sudije Florita);

- u Prizrenu samo predsedavajući sudija potpisuje presude, odluke i rešenja;
- u Gnjilanu (vidi doprinos sudije Yordanov) i izreku presude i pisanu presudu potpisuje samo predsedavajući sudija.

3. Različite prakse zahtevaju raspravu kako bi se razjasnile i rešile neke sumnje. Na primer, istaknuto je u sledećem problemu.

“ Uprkos mogućim pravnim interpretacijama, da li znate bolji način za kontrolu da li će se presuda stvarno slagati sa izrekom presude (posebno razmotreno obrazloženje) nego da obe budu potpisane?

Ja sam jednostavno predstavio predmet kada presuda može da ne pokazuje relevantne razloge za izreku presude i kasnije može da stvori probleme (unutrašnje probleme među članovima veća) više nego spoljašnje probleme sa strankama. Mislim da (*de jure condendo*) bi oba potpisana dokumenta bila najbolje pravno rešenje”.

3. RASPRAVA

4. U prilaženju problemu potpisa važno je napomenuti da, prema Zakonu Kosova o krivičnom postupku (24. stav 1 i 3) veće u Okružnom sudu je sasatavljeno od jednog (ili dve) (profesionalne) sudije i dve (ili tri) sudije porotnika.

Posledice nedostatka profesionalizma kod sudija porotnika se jasno ogledaju među drugim odredbama u onim vezanim za potpisivanje presude, jer samo profesionalni sudija ili sudija potpisuje presudu.

Na nivou Vrhovnog suda postoje samo profesionalne sudije i svi oni potpisuju presudu.

Druga razlika između Okružnog i Vrhovnog suda je vezana za javno izricanje presude. Predloženo je da s obzirom da u Okružnom sudu postoji javno objavljivanje presude (Član 392.) u prisustvu veća očigledno je da svaki član ima odgovornost za odluku, sa izuzetkom odvojenog mišljenja uredno dokumentovanog u zapisniku sa većanja.

Nasuprot tome, pošto u Vrhovnom sudu nije praksa (među lokalnim kolegama) da se presude objavljuju javno, potrebno je da sve sudije potpišu odluku kako bi preuzele odgovornost za istu (sa gore navedenim izuzetkom).

5. Ovo može biti drugačije razmotreno u prisustvu međunarodnog ili EULEX sudije.

Moje mišljenje je da, nezavisno od potpisa članova veća, odgovornost za presudu pripada celom veću jer sve sudije učestvuju u suđenju i donošenju odluke.

Odvojena mišljenja biće uredno predstavljena u zapisnicima za većanja.

Neslaganje između izreke presude i dela sa obrazloženjem presude može da dovede do bitnog kršanja krivičnog postupka (Član 403. stav 1 tačka 12) koje takođe mora da se ispita *ex officio* u slučaju žalbe.

Pored ovog proceduralnog aspekta, neslaganja između izreke presude i dela sa obrazloženjem nalaze poreklo u nepreciznom radu za vreme većanja, s obzirom da bilo koja odluka (proceduralna ili materijalna) mora da se donese na većanju i da se ogleda u izreci presude dok se deo sa obrazloženjem ograničuje na objašnjenje tih odluka.

Naravno da prisustvo profesionalnih sudija u EULEX većima može samo da promeni pogled UNMIK-a i kosovskih zakonodavaca u vezi sastava veća (Član 24.ZKKP).

U ovom smislu član 395. stav 2. ZKKP može da ima za cilj i da bude interpretiran kao određivanje potpisa svih profesionalnih sudija.

Ovo bi imalo jednostavnu prednost da pokaže kolegijalnost svih u odluci, čak i bez pregleda zapisnika sa većanja.

Potpisivanje presude je deo naše profesionalne odgovornosti i našeg posla.

Ponovo po mom profesionalnom mišljenju, ne postoji razlika između izreke presude i pisane presude, obe čine "odluku".

Na primedbu u vezi mogućeg odsustva člana veća u trenutku dostavljanja pisane presude (nekad se to dostavljanje dešava i posebno se dešavalo proteklih meseci nakon objavljivanja presude) može da se odgovori uzimajući ovo u obzir kao jedan izuzetak od opšteg pravila da svaki profesionalni sudija potpisuje presudu u kojoj je učestvovao.

6. Rasprava je očigledno otvorena

Emilio Gatti

EULEX sudija Vrhovnog suda